

Sygn. akt V U 1171/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: star. sekr. sądowy Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku W. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

przy udziale osób zainteresowanych: T. C. (1), W. M., E. P., J. R.

o wypłatę niezrealizowanego świadczenia po zmarłym bracie T. C. (2)

na skutek odwołania W. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 8 października 2015 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VU 1171/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., decyzją z dnia 8 października 2015 r., znak (...), odmówił wnioskodawczyni W. F. prawa do niezrealizowanego świadczenia po zmarłym dnia 12 kwietnia 2011 r. bracie T. C. (2). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy, powołując się na art. 136 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podał, że wniosek z dnia 21 września 2015 r. o niezrealizowane świadczenie został złożony po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci uprawnionego.

W odwołaniu od powyższej decyzji, uzupełnionym w piśmie procesowym z dnia 2 marca 2016 r., skarżąca podniosła, że odkąd dowiedziała się o śmierci brata, mimo podjętych przez nią starań, organ rentowy odmawiał jej udzielenia pełnych informacji o niewypłaconych świadczeniach należnych zmarłemu; nie miała też dostępu do dokumentów zmarłego ani jego mieszkania. Podnosiła też, że zmarły brat pozostawał na jej utrzymaniu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując w całości treść zaskarżonej decyzji, dodatkowo podnosząc, że wnioskodawczyni nie była uprawniona do renty rodzinnej po zmarłym, a jednocześnie zmarły nie pozostawał na jej utrzymaniu.

Do postępowania w charakterze osób zainteresowanych przystąpili spadkobiercy J. R., W. M., T. C. (1) oraz E. P., nie zajmując stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. C. (2) zmarł dnia (...) w L. jako kawaler. Na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 24 listopada 2010 r., sygn. akt. VU 825/10, był uprawniony do emerytury od dnia 10 maja 2010 r. Wykonując ten wyrok organ rentowy decyzją z dnia 14 lutego 2011 r. przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 10 maja 2010 r., ustalając jej wysokość na kwotę 1848,49 zł brutto.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 17 września 2014 r., wydanym na wniosek W. F., Sąd Rejonowy w Legnicy stwierdził, że spadek po zmarłym T. C. (2) nabyli na podstawie ustawy: siostry J. R., W. F. i W. M. w częściach równych po 1/4 części spadku każda z nich oraz zstępni brata: T. C. (1) i E. P. w częściach równych po 1/8 części spadku każdy z nich, którzy spadek nabyli z dobrodziejstwem inwentarza.

Dowód: w aktach emerytalnych ZUS: odpis wyroku – k. 203; decyzja z dn. 14.02.2011 r. – k. 223-225; odpis postanowienia z dn. 17.09.2014 r.

Pochówku zmarłego T. C. (2) dokonał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w L. na wniosek Komendy Miejskiej Policji w L.. Koszty pogrzebu pokrył w całości Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w L. zgodnie z umową zawartą z (...) Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. w L..

Dowód: kopia zaświadczenia MOPS w L. z dn. 19.04.2012 r. – k. 20.

Wnioskodawczyni W. F. o śmierci brata T. C. (2) dowiedziała się jesienią 2011 r. Przed jego śmiercią brata ostatni raz widziała w październiku 2010 r., kiedy to poinformował ją, że zostanie mu przyznana emerytura. Przedtem rzadko się z nim kontaktowała, zajęta prowadzeniem gospodarstwa rolnego i podjętym leczeniem. Z uwagi na stan zdrowia wnioskodawczyni jeździła do L. na spotkania z bratem średnio raz na 2-3 miesiące. Zazwyczaj w czasie spotkań wnioskodawczyni przekazywała bratu jajka, warzywa, które uprawiała lub drób z własnej hodowli. Nie świadczyła na rzecz brata stałej pomocy finansowej. Była umówiona z bratem, że ten może zawsze zwrócić się do niej z prośbą o wsparcie, gdyby takiego potrzebował. T. C. (2) utrzymywał się z własnych dochodów. Od września 1997 r. korzystał też z dodatku mieszkaniowego wypłacanego z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w L., na pokrycie czynszu.

W związku z uzyskaną informacją o zgonie brata, wnioskodawczyni podjęła próby uzyskania informacji o okolicznościach jego śmierci oraz pozostawionym po nim spadku. Dnia 27 marca 2012 r. wnioskodawczyni wystąpiła do organu rentowego o udostępnienie do wglądu akt emerytalnych T. C. (2). Po odmownym załatwieniu tego wniosku, W. F. kolejnymi pismami zwracała się o doręczenie kopii dokumentów dotyczących zmarłego brata (pismo o wydanie kserokopii PIT zmarłego z dnia 19 czerwca 2012 r. i wniosek o wydanie kserokopii wyroku sądu i decyzji przyznającej emeryturę z dnia 10 marca 2015 r.) oraz ponawiała prośbę o wgląd do jego akt emerytalnych (pismami z dnia 2 grudnia 2014 r. oraz 28 stycznia 2015 r.).

Po otrzymaniu od organu rentowego kopii wyroku o przyznaniu emerytury T. C. (2) oraz kopii decyzji o przyznanej mu emeryturze, wnioskodawczyni dnia 21 września 2015 r. wystąpiła o wypłatę na jej rzecz świadczenia emerytalnego po zmarłym bracie.

Wniosek ten został rozpatrzony odmownie decyzją organu rentowego z dnia 8 października 2015 r., zaskarżoną w niniejszym postępowaniu.

Dowód: - w aktach emerytalnych ZUS: wnioski o wydanie kopii dokumentów i wgląd do akta zmarłego – k. 276, 282, 286, 290; wniosek o wypłatę świadczenia – k. 293, decyzja z dn. 8.10.2015 r. – k. 294;

- zeznania świadka G. K. – k. 115v-116, e-protokół od 00:15:27 do 00:39:00;

- wyjaśnienia wnioskodawczyni – k. 116, e-protokół od 00: 39:46 do 00:51:00.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Problematyka niezrealizowanych świadczeń uregulowana została w art. 136 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 748), który stanowi w ust.1, iż w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu roszczenia o wypłatę świadczeń, o których mowa w ust. 1, wygasają po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której świadczenia przysługiwały, chyba że przed upływem tego okresu zgłoszony zostanie wniosek o dalsze prowadzenie postępowania. Tak określony termin jest terminem zawitym prawa materialnego, a jego niedotrzymanie powoduje brak prawnej możliwości skutecznego ubiegania się o wypłatę należności po zmarłym ubezpieczonym.

W niniejszej sprawie niewątpliwie wnioskodawczyni nie dochowała powyższego terminu 12- miesięcznego od dnia śmierci zmarłego brata, zatem jej roszczenie wygasło. Mając nadto na uwadze ustalone przez Sąd okoliczności związane z chwilą powzięcia przez wnioskodawczynię informacji o śmierci brata, jak i te związane z trudnościami w określeniu składu spadku po zmarłym, w ocenie Sądu brak byłoby podstaw do spełnienia przez wnioskodawczynię przesłanek z art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej, gdyby nawet założyć, że termin powyższy podlega przywróceniu i nie został przekroczony przez nią w sposób zawiniony.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynikało, że wnioskodawczyni nie wspierała systematycznie swojego brata w kosztach jego utrzymania. Jej pomoc była sporadyczna i sprowadzała się do przekazywania mu żywności w postaci uprawianych przez nią warzyw oraz hodowanego drobiu. Generalnie kontakt między wnioskodawczynią a jej bratem T. C. (2) był rzadki, a relacje rodzinne na tyle rozluźnione, że wnioskodawczyni nie posiadała szczegółowych informacji na temat sytuacji finansowej i bytowej brata, poza tym, że najprawdopodobniej miał on po październiku 2010 r. pobierać emeryturę. Także fakt, że o śmierci brata i miejscu jego pochówku wnioskodawczyni dowiedziała się dopiero jesienią 2011 r., świadczy o braku zainteresowania jego sytuacją z jej strony. Taki obraz relacji panujących między zmarłym a W. F., wynikający zarówno z zeznań świadka, jak i niespornych z tymi zeznaniami wyjaśnień wnioskodawczyni, wyklucza uznanie, że T. C. (2) pozostawał na utrzymaniu siostry w rozumieniu art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Ustawa ta nie precyzuje pojęcia „pozostawanie na utrzymaniu innej osoby”. W orzecznictwie za osoby pozostające na utrzymaniu uważa się osoby, które bądź nie posiadają własnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, bądź też pobierają takie świadczenia w najniższej wysokości, a koszt zaspokajania ich usprawiedliwionych potrzeb jest znacznie większy. Podkreśla się także, iż wykładni tego pojęcia należy dokonywać z uwzględnieniem indywidualnych okoliczności rozpoznawanej sprawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 4 czerwca 2013 r., III AUa 1278/12, LEX nr 1324660; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 kwietnia 2013 r., III AUa 1439/12, LEX nr 1314760). Jednakże generalnie świadczenie doraźnej pomocy, a nawet opieki nie wchodzi w zakres pojęcia "pozostawanie na utrzymaniu" (por. wyrok SA w Katowicach z 22.3.2011 r., III AUa 2026/10, OSA 2012, Nr 6, s. 48).

Jednocześnie też wnioskodawczyni nie spełnia przesłanki bycia osobą uprawnioną do renty rodzinnej po zmarłym T. C. (2), jako bracie. Katalog członków rodziny, którym może być przyznana renta rodzinna, zawarty jest w art. 67 ust. 1 ustawy emerytalnej. Zgodnie z nim do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;

2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;

3) małżonek (wdowa i wdowiec);

4) rodzice.

Tym samym wnioskodawczyni jako siostra zmarłego nie ma prawa do renty rodzinnej.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawczyni jako niezasadne.